

De watertoren te Zelzate

Opgericht in 1952 - Ontwerper: architect Georges BONTINCK.

Gezien de kleine weerstand van de grond waarop de toren werd opgericht en na een grondig bodemonderzoek werd een systeem van fundering voorzien, samengesteld uit een reeks betonnen pijlers volgens een bepaald schema in de grond gedreven. In totaal zijn er tweeëndertig stuks met een gemiddelde lengte van negen meter en elk met een draagvermogen van 80 Ton.

De pijlerkoppen zijn onderling verbonden met een raster bestaande uit gewapend betonbalken waarop dan de volledige constructie rust.

Deze constructie bestaat in hoofdzaak uit twee delen, namelijk de eigenlijke kuip met een inhoud van 500 m^3 , rustend op vier zware pijlers onderling verbonden met de nodige dwarsbalken en voorzien van een werkvloer op een viertal meter onder de kuip, alles volledig uitgevoerd in gewapend beton, en de cilindervormige bakstenen omkleeding, afgedekt met een plat kegelvormig dak.

De diameter onderaan de toren bedraagt 15,20 m en bovenaan 13,30 m. De totale hoogte belooft 47 m.

Binnenin de toren leidt een comfortabele trap in metaal via zeven bordessen naar de werkvloer onder de kuip en vanaf deze verdieping leidt een trap tussen kuipwand en buitenwand van de toren naar de vloer boven de kuip.

Deze ruimte is rondom van één doorlopend raam voorzien en geeft toegang tot de cirkelvormige rondgang die gelegen is onder de uitspringende kroonlijst. De rondgang bevindt zich op 35 m boven de begane grond en biedt een éniig uitzicht op de omgeving.

De vloer boven de kuip werd aangebracht uit hygiënisch oogpunt en dient als deksel van het waterreservoir, zodat het water volledig gevrijwaard blijft van allerhande insecten die zich anders bij voorkeur op deze plaats ophouden.

Om enigszins een idee te hebben van de omvang van dit gebouw, weze gezegd dat van de betonconstructie, de funderingspijlers niet meegeteld, een hoeveelheid van 460 m^3 beton werd verbruikt en van de buitenwand een hoeveelheid metselwerk van 450 m^3 .

De regeling van de watertoevoer vanuit Gent naar de kuip van deze watertoren gebeurt automatisch. Kwikmanometers met tientallen contacten meten de waterhoogte in de kuip. Bij te lage waterstand in deze laatste wordt een schuifafsluiter welke op de watertoevoerleiding geplaatst is, elektrisch geopend waardoor meer water in de kuip stroomt. Wanneer de waterstand in de kuip hierdoor stijgt en wanneer deze op een bepaalde hoogte komt, sluit voornoemde elektrisch gedreven afsluiter de watertoevoer automatisch af.

Op deze wijze wordt de waterhoogte in de kuip van de watertoren schommelend gehouden tussen een bepaalde laagste en een bepaalde hoogste stand.

Daar voornoemde installatie volledig automatisch werkt en afhankelijk is van de elektrische stroom, is het noodzakelijk gebleken zekere veiligheidsdispositieven aan te brengen

1. De hoogte van het water in de kuip van de toren wordt door een automatische kortegolfzender naar de waterdienst van Gent overgeseind en dit alle twee uren.

2. Een kortegolf alarmzender werkende op batterijen kan een alarmsignaal zenden naar de waterdienst van Gent in volgende alarmtoestanden :

- a. wanneer het water in de kuip zou overlopen;
- b. wanneer de kuip zou leegkomen;
- c. in geval de elektrische stroom geleverd door de "Centrales Electriques des Flandres et du Brabant" zou ontbreken.

Dergelijke installatie bestaat ons dunkens in Europa nog niet en Zelzate kan er prat op gaan één der modernste watertorens van het continent te bezitten.

Medewerkers:

Raadgevend Ingenieur: De Heer Felix Riessauw.
Waterdienst der Stad Gent : De Heer Laurent Coune, Hoofdingenieur-Directeur.
De Heer Robert Despiegelaere, Inspecteur-Directeur.
Algemene aannemer: De Heer Leon De Bruyne.

Auteur: Roger Poppe – voorjaar 1967

Bron: Sint-Laurensklok Jg. 39 N° 3, tijdschrift van de oud-leerlingen van Sint-Laurens.

Aanvulling 2015:

De toren doet geen dienst meer als 'watertoren'

De gemeente Zelzate is de momentele eigenaar en wil de toren in zijn huidige vorm behouden daar hij mee de 'skyline van Zelzate bepaalt.

Eveneens is het 'geleide licht' bovenaan in het koepeltje van de toren buiten dienst. Dit was vroeger een markatie punt voorde vliegtuigen op de lijn 'Niki – Costa' (St. Niklaas – Zeebrugge)

Ook kon het licht aanduiding geven aan de schipperij, om in geval van mist (vooral veroorzaakt door de nu reeds afgebroken suikerfabriek) toch een baken te zijn.

Momenteel is de binnenkant van de toren in volledig verval. De glazen wand, bovenaan de toren is op meerdere plaatsen niet meer intact, zodat o.a. duiven hier een aangename pleisterplaats gevonden hebben. De uitwerpselen van deze diertjes ligt beneden in de toren tot om en bij de 30 Cm (als het al niet meer is.)

Tevens zijn alle trappen naar boven dermate door de 'duivenpoep', welke zeer agressief is, zeer onstabiel geworden.

Reeds meerdere keren werd getracht om de toren te verkopen aan vastgoed makelaars. Er was o.a. sprake om in de toren meerdere appartementen te maken, met een lift aan de buitenzijde. Later ging men in de toren de grootste klimmuur van Europa optrekken. Momenteel zou de toren verkocht zijn om er (weer) woongelegenheden in te voorzien. Er heeft lange tijd een bordje gehangen verkocht, doch dit is weer weg, en de toren takelt dus verder af. Ondertussen ontbreken er verschillende dakpannen, zodat het verval van de toren nog toeneemt.

Via via ben ik aan de schema's van de elektrische installatie geraakt en tevens wordt de laatste 'Balisage lamp' hier bewaart.

©ON4CKZ, Patrick